

به نام هستی بخش

مدرسه تالاب

موسسه سبز کاران بالان

با مشارکت:

اداره کل حفاظت محیط زیست بوشهر

انجمن سلامت و روان بوشهر

انجمن حیات سبز بوشهر

و فعالان محیط زیست

۱- مقدمه:

در دومین سال گرامیداشت هفته تالاب سازمان‌های غیردولتی محیط‌زیستی در سرتاسر کشور برای افزایش آگاهی‌های عموم جامعه در زمینه تالاب‌ها برنامه‌های مختلفی را اجرا نمودند. موسسه سبزکاران بالان نیز اولین اجرای پروژه آموزشی مدرسه تالاب به شیوه فن‌آموز را در استان بوشهر طی سه روز ۷ تا ۹ بهمن ماه با شرکت دانش آموزان و عموم مردم اجرا نمود. روز نخست برنامه در شهر بوشهر در مدرسه معینی با شرکت ۵۶۰ دانش آموز، روز دوم در دبستان روستای کربندی منطقه حله با شرکت ۱۵۰ دانش آموز و روز پایانی در پارک شورای بوشهر با شرکت حدود ۱۰۰۰ تن از عموم مردم برگزار شد.

۱-۱ اهداف برنامه:

ارتقای دانش کودکان ششم ابتدایی نسبت به مسایل تالاب‌ها و محیط‌زیست و احترام به کلیه جانداران با استفاده از آموزش در یک فضای فن آموز، آزمایشگاه و بازی حساس‌سازی در خصوص تالاب‌ها و مسایل تالابی کشور

۱-۲ گروه هدف:

گروه هدف اصلی: دانش آموزان پایه پنجم و ششم ابتدایی

۱-۳ حامیان برنامه:

در برگزاری برنامه مدرسه تالاب در استان بوشهر سازمان‌های غیردولتی بوشهر، سازمان حفاظت محیط زیست کشور، اداره کل حفاظت محیط زیست بوشهر، شرکت سبزی ور و آکادکی ترام مشارکت نمودند. نمایندگان سازمان‌های غیردولتی با همکاری در بخش آموزش، آکادمی ترام در طراحی بنرها، سازمان حفاظت محیط زیست، اداره کل حفاظت محیط زیست بوشهر و شرکت سبزی‌ور با حمایت مالی، معنوی و پیگیری هماهنگی‌های لازم برای اجرای برنامه، اداره کل آموزش و پرورش بوشهر هماهنگی برای مکان اجرای روز اول و هماهنگی با مدارس از برنامه پشتیبانی نمودند.

۲- معرفی مدرسه تالاب:

این برنامه آموزشی از یک سازه آموزشی تشکیل شده است و فرآیند آموزشی آن شامل سه بخش تور آموزشی، شرکت در آزمایشگاه و بازی است. مجموعه مدرسه تالاب به شیوه‌ای ساده، با استفاده از المان‌های دیداری، فضای بررسی، تمرین و تکرار آموزش‌گیرنده را با اکوسیستم ارزشمند تالاب آشنا می‌نماید، با مسولیت اجتماعی شرکت‌ها و خود آشنا شوند و چند راهکار کوچک برای کمک به تالاب‌ها را فرا گیرند.

۲- توضیح مدل اجرا:

در این شیوه آموزشی، آموزش گیرنده توضیحاتی را شنیداری دریافت کرده، تصاویر مرتبط با توضیحات را به صورت دیداری می بیند. سپس با چند مطلب که در ابتدای فرآیند آشنا شده به شیوه بازی به تمرین و تکرار مفاهیم به منظور می پردازد. همین طور سه ویژگی برجسته اکوسیستم تالابی عملاً مورد بررسی و آزمایش قرار می گیرد. به این ترتیب در این شیوه آموزش گیرنده مطالب را از طریق دیداری، شنیداری آشنا شده، و با آزمایش ها چند ویژگی تالاب را بررسی نموده و با بازی مفاهیم و رفتارهای محیط زیستی تمرین و تکرار می شود.

۲-۲ شرح بخش های مختلف:

۲-۲-۱ پذیرش:

در ابتدا شرکت کنندگان برای حضور در مدرسه تالاب کارت های سینه مخصوص مدرسه تالاب را دریافت کرده و به صورت گروه های ۱۵ نفره با راهنمایی آموزشگران وارد مدرسه تالاب می شوند.

۲-۲-۲ تور آموزشی:

فرآیند آموزشی مدرسه تالاب آموزش‌گیرنده‌ها با راهنمایی و توضیحات ارایه شده توسط راهنمای تور با مفاهیم مختلف درمورد تالاب‌ها آشنا می‌شوند. سفر آموزش‌گیرنده با یک قطره آب آغاز می‌شود و پس از دیدن چرخه آب، شرکت‌کنندگان با انواع تالاب‌ها، فضا و محیط تالاب، جانداران، گیاهان تالابی، کارکردهای تالاب آشنا می‌شوند.

۲-۲-۳ آزمایشگاه‌ها:

آزمایش پرفه آب در تالاب:

با اجرای عملی آزمایش ساده تشکیل بخار آب و تبدیل شدن آن به قطرات آب نمونه کوچکی از چرخه آب برای آموزش گیرندگان مورد بررسی قرار می‌گیرد و آموزشگر با توجه به تصاویر چرخه آب تشابه آزمایش کوچک انجام شده را با دنیای واقعی شرح می‌دهد.

آزمایش آشنایی با فاصییت اسفنجی و تصفیه کنندگی تالاب:

آموزشگر در نمونه کوچک و شبیه سازی شده از تالاب آب گل آلود و مخلوط به پسماندها را وارد تالاب مصنوعی کرده، آب از بخش اسفنجی تالاب نمونه عبور کرده پسماندها و گل و لای در روی ابراسفنجی قرار می‌ماند. آموزشگر با اشاره به تفاوت آب که در بخش زیرین تالاب نمونه بوده و ظرف گل آلود شرح می‌دهد که ریشه‌های گیاهان مانند اسفنج مانع از عبور گل‌ولای و پسماندها به طبقات زیرین منابع آب شده همچنین ابرسفنجی مانند ریشه گیاهان و رسوبات آب وارد شده به تالاب را در خود حفظ می‌کند.

۲-۲-۴ بازی‌ها:

بازی تفکیک پسماند:

در ابتدا به هر شرکت کننده ۳ تا ۵ کارت داده شده که هر یک تصاویر مختلف انواع پسماندها نشان می‌دهد. هر فرد با توجه به نوع پسماند کارت مورد نظرش، در یکی از سطل های انواع پسماند(خشک، تر، خاص) قرار می‌دهد. سپس آموزشگر کارتهایی که در سطل ها قرار گرفته را با کمک افراد بررسی کرده که هر کارت در سطل مخصوص به خود قرار گرفته باشد.

بازی مدس بزن من کی‌ام:

هدف از اجرای این بازی آشنایی بیشتر با تنوع زیستی منطقه و کارگروهی در بین کودکان است. آموزشگر به چند کودک تصویر یکی از حیوانات منطقه را داده و آن‌ها برای یکی دیگر از دوستانشان ویژگی‌های حیوان را توضیح می‌دهند.

پازل (دست و دپا):

پازل دو بعدی رددست و ردپا به موضوع مسئولیت اجتماعی درباره محیط زیست می‌پردازد. تصاویر مربوط به این پازل مثال‌هایی از فعالیت‌های مرتبط با رددست و ردپا اشاره می‌کند. شرکت کنندگان ابتدا قطعات پازل را کنار هم چیده و پس از تکمیل پازل با بررسی تصاویر پازل خودشان نیز مثال‌هایی از رددست و ردپا را در زندگی خود اشاره می‌کردند.

نقاشی رددست:

کودکان با کشیدن تصویر دست خود روی کاغذ به نوعی رددست خود را کشیده و سپس مثال‌هایی از مسئولیت‌های اجتماعی شان درباره محیط زیست در رددست خود یادداشت می‌نمایند.

پازل تالاب:

پازل سه بعدی تالاب، پازل مکعبی به ابعاد ۱/۵۰ در ۱/۲۰ به موضوع فواید و کارکردهای تالابها برای انسان و دیگر جانداران اشاره می‌کند. شرکت‌کنندگان پس از تکمیل تصویر مورد نظر درباره تصاویر پازل گفت و گو می‌کنند.

بازی زنجیره غذایی:

هدف از اجرای این بازی آشنایی با زنجیره غذایی و اهمیت آن در دنیای طبیعت است هر یک از دانش آموزان در نقش یک جاندار از یک چرخه غذایی مشخص خواهند بود و خود تشخیص می‌دهند که غذای چه جاندار دیگری هستند

۲-۲-۵ هدایا:

شرکت‌کنندگان پس از گذراندن دوره آموزشی خود در مدرسه تالاب هدایایی به رسم یادبود دریافت می‌کردند. این هدایا شامل پیسکل‌های با نشانی از "تالاب و جمله من حامی تالاب" هستم و "درختکاری" بود. همچنین از سری کتاب‌های گلاب سه نسخه گلاب میره سیزده بدر، گلاب و فک کوچولو و گلاب و زنبورعسل هر یک پیام یا رفتار محیط زیستی را ترویج می‌کنند اهدا شد.

۳- گزارش روزانه

۳-۱ روز اول:

نخستین روز اجرای مدرسه تالاب در سالن ورزشی مدرسه معینی بوشهر ۷ بهمن ماه مصادف با اولین روز هفته تالابها برگزار است. در این روز ۵۶۰ دانش آموز دختر و پسر در برنامه حضور یافتند. در این روز آقای دلشب - مدیرکل حفظ محیط زیست بوشهر - و چند تن دیگر از مدیران این اداره از برنامه دیدن نمودند. برنامه‌های مدرسه تالاب در این روز: پذیرش، تور آموزشی، آزمایشگاه چرخه آب، آشنایی با خاصیت اسفنجی و خاصیت تصفیه کنندگی تالاب، بازی‌ها شامل: زنجیره غذایی، تفکیک پسماند، نقاشی رددست، پازل تالاب و اهدای هدایا بود.

در طی این سه روز آموزشگران سبزکاران با همکاری آموزشگران سازمان‌های غیردولتی بوشهری آموزش‌ها را ارائه نمودند.

یکی از موضوعات این روز تعداد کم‌تر دانش‌آموزان شرکت کننده به نسبت توافقات صورت گرفته با اداره آموزش و پرورش بود. برنامه این روز بدون استفاده از داربست نیز اجرا شد که وجود فضای سالن ورزشی در این راستا اثر کمک کننده بود.

۳-۲ روز دوم:

روز دوم برنامه در دبستان روستای کربندی در کنار منطقه حفاظت شده حله برگزار شد. در این روز ۱۵۰ نفر دانش آموز دبستان روستا در مدرسه تالاب حضور یافتند.

برنامه های مدرسه تالاب در روز دوم: پذیرش، تور آموزشی، آزمایشگاه چرخه آب، آشنایی با خاصیت اسفنجی و خاصیت تصفیه کنندگی تالاب، بازی‌ها شامل: حدس بزن من کی‌ام، تفکیک پسماند، پازل رددست و ردپا و پازل تالاب و هدایای هدایا بود.

پس از اجرای برنامه تیم سبزکاران و آموزشگران سازمان‌های غیردولتی بوشهری از تالاب حله در منطقه حفاظت شده حله به راهنمایی محیط بانان دیدن نمودند.

۳-۳ روز سوم:

آخرین روز از اجرای مدرسه تالاب در پارک شورای بوشهر در کنار ساحل دریای عمان برگزار شد. در این روز هزاران نفر از کودکان و عموم مردم بوشهر در برنامه شرکت نمودند.

در این روز آقای دلشب مدیرکل اداره حفاظت محیط زیست بوشهر، مدیران سازمان‌های غیردولتی بوشهر و صدا و سیما مرکز بوشهر نیز در برنامه حضور یافتند.

برنامه های مدرسه تالاب در روز سوم: پذیرش، تور آموزشی، آزمایشگاه چرخه آب، آشنایی با خاصیت اسفنجی و خاصیت تصفیه کنندگی تالاب، بازی‌ها شامل: تفکیک پسماند، پازل رددست و ردپا و پازل تالاب و هدایای هدایا بود.

۴- نتیجه‌گیری:

برنامه آموزشی مدرسه تالاب با همکاری سازمان‌های غیردولتی بوشهر طی سه روز ۷ تا ۹ بهمن ماه در هفته تالاب‌ها برگزار شد در این برنامه طی دو روز ۷۲۰ دانش آموز از طریق مدارس و هزاران نفر از مردم شهر بوشهر در روز سوم در مدرسه تالاب حضور یافتند.

اگرچه تعداد دانش آموزان بازدیدکننده کمتر از اهداف پیش بینی شده بود اما بررسی بازخورها از دانش‌آموزان مدیران اداره محیط زیست بوشهر و سازمان‌های غیردولتی بوشهر نشان می‌دهد مدرسه تالاب توانسته ارتباط مناسبی با بازدیدکنندگان خود برقرار نماید.

گفت وگوهای آموزشگران با بازدیدکنندگان نشان داد که دانش آموزان و مردم آشنایی کمی درباره تالاب حله در منطقه خود داشتند، بیان مثال‌هایی از محل زندگی‌شان برای نوجوانان جذاب بود. نوجوانان با موضوعاتی مانند چرخه آب آشنا بودند اما با مبحث تفکیک آشنایی کمی داشتند. از این‌رو پیشنهاد برنامه‌های آموزشی در زمینه آشنایی با مناطق ویژه محیط زیستی و همچنین تفکیک پسماند مبدا از مبدا و بازیافت در بوشهر می‌شود.

موسسه سبزکاران در نظر دارد برنامه آموزشی مدرسه تالاب را در استان‌های دیگر نیز برگزار نماید.

مدرسه تالاب

دومین جشنواره بازی های تالابی

بو شهر ۷ بهمن حله ۸ بهمن

موسسه سبز کاران گیلان
SabzKaran Guilan

اداره کل حفاظت محیط زیست بو شهر

جمهوری اسلامی ایران
سازمان دانش آجوی

معاونت آموزش و توسعه منابع

Sabzzivar

با ما تماس بگیرید

۰۹۱۱۹۲۷۱۰۱۹

